การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยและทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียน โดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

ENHANCING STUDENTS' THAI MUSIC PERFORMANCE AND BEHAVIORAL SKILLS THROUGH EMPOWERMENT EVALUATION APPROACHES IN THAI MUSIC TRAINING PROGRAM

[1]อนุวิทย์ เทียมกระโทก และ [2]ธัญญรัศม์ ชิดไธสง

[1]Anuwit Thiamkrathok and [2]Thanyarat Chidthaisong

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ประเทศไทย

Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand

[1]music57.144@gmail.com

Received : January 12, 2024; **Revised** : March 28, 2025; **Accepted** :April 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ 2) เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ 3) เพื่อศึกษาทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนาโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดหลักของโปรแกรม 2) หลักการพื้นฐานของโปรแกรม 3) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 4) บทบาทของครูในการดำเนินกิจกรรม 5) เนื้อหากิจกรรมโปรแกรมการฝึกดนตรีไทย และ 6)

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กระบวนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยผลการประเมินคุณภาพโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ อยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.73) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพของโปรแกรมฯ มีมาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.65) รองลงมามีมาตรฐานด้านมาตรฐานความถูกต้อง ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.69) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตามลำดับ ($\overline{X}$ = 4.36 และ 3.47, S.D. = 0.64 และ 0.52) 2. ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 91.60 จากคะแนนเต็ม 162 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 81.79 และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนคนที่ 2 ได้คะแนน 105 คะแนนหรือคิดเป็นร้อยละ 93.75 นักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนคนที่ 10 ได้คะแนน 75 คะแนนหรือคิดเป็นร้อยละ 66.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่า กิจกรรมที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมที่ 3 ฝึกไล่มือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.50 3. ทักษะพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ พบว่า ทักษะพฤติกรรมก่อนฝึก อยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.72) หลังฝึกอยู่ระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.60)

คำสำคัญ: ทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย, ทักษะทางพฤติกรรม การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

Abstract

This research aims to (1) develop a Thai music training program grounded in empowerment evaluation approaches, while also (2) examining the Thai music performance skills of students who undergo training with this program. Additionally, the study (3) investigates the behavioral skills of students before and after the training intervention. The findings revealed that: 1. The developed Thai music training program was structured around six essential components: 1) core concept of the program, 2) basic principles of the program, 3) objectives of the program, 4) role of the teacher in activity implementation, 5) content of activities in the Thai music training program, 6) process of organizing activities in the Thai music training program. An evaluation of the program's quality revealed a high overall rating ($\overline{X}$ = 4.21, SD = 0.73), with particularly strong scores in usability ($\overline{X}$ = 4.52, SD = 0.65) and accuracy ($\overline{X}$ = 4.50, SD = 0.69). These findings indicated the program's effectiveness in providing a structured and engaging learning

experience for students. 2. Regarding Thai music performance skills, students achieved an average score of 91.60 out of a possible 162 points, translating to 81.79%. The individual scores ranged from a high of 105 points (93.75%) to a low of 75 points (66.96%). Notably, the highest average score among the activities was in "Hand Technique Practice," with a mean of 18.50. 3. The study further explored the behavioral skills of students before and after their participation in the Thai music training program, which was informed by empowerment evaluation approaches. Results demonstrated a significant improvement in average behavioral skills, increasing from a pre-training level ($\overline{X}$ = 4.16, SD = 0.72) to a notably higher post-training level ($\overline{X}$ = 4.51, SD = 0.60).

Keywords: Thai music performance skills, Behavioral skills, Empowerment evaluation

บทนำ

การศึกษาดนตรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีของนักเรียน โดยระบุตัวชี้วัดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ทางดนตรีทั้งในด้านทำนองจังหวะ ตลอดจนบทเพลงสั้นๆ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในลักษณะการศึกษาดนตรีทั่วไปในระบบการศึกษา ยังมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ดนตรีอย่างเป็นรูปธรรม ดังที่ นัทที เชียงชะนา (2550) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีของนักเรียนให้เกิดอย่างเป็นรูปธรรม

ทักษะพฤติกรรมเริ่มได้รับการพูดถึงมากขึ้นในศตวรรษที่ 21 โดยมีคำกล่าวว่าการมีทักษะทางปัญญาเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอจะทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต โดยศศิธร เห็นงามและจงรักษ์ หงส์งาม (2557) ได้ศึกษาวิจัยพบว่าทักษะพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ต่อแรงงานในเชิงบวก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า บุคคลที่มีทักษะพฤติกรรมสูงจะส่งผลให้บุคคลนั้นรายได้เพิ่มขึ้น การมีทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมที่ดีจะทำให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จได้โดยไม่จำเป็นต้องเรียนเก่งเสมอไปจึงพอสรุปได้ว่า ทักษะพฤติกรรมนั้นมีความสำคัญพอ ๆ กับทักษะทางปัญญา

องค์ประกอบหรือประเภทของทักษะพฤติกรรมนั้นมีนักวิชาการได้แบ่งเอาไว้หลายประเภท มีตัวแปรบางตัวที่เหมือนกันบ้างและแตกต่างกันบ้าง ในการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัยได้ศึกษาจาก Non-cognitive Skills and Factors in Educational Attainment ของ Myint Swe Khine and Shajan Areepattamanni (2016) สรุปไว้ว่า ทักษะพฤติกรรมที่จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จนั้น ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-concept) 2) การควบคุมตนเอง (Self-control) 3) ความเข้มแข็งทางจิต (Resiliency) 4) ความเข้าใจในตัวผู้อื่น (Empathy) 5) ทักษะทางสังคม (Social skill) ผู้วิจัยมีความสนเกี่ยวกับตัวแปรทักษะพฤติกรรมทั้ง 5 ตัวแปรนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากในฐานะที่ผู้วิจัยสอนดนตรีไทย ให้กับนักเรียนในชมรมดนตรีไทย ซึ่งในการเล่นดนตรีไทยนั้นมีความจำเป็นมากที่นักเรียนต้องใช้ทักษะพฤติกรรมสูงมาก เนื่องจากการฝึกดนตรีไทยเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความพยายาม การควบคุมตนเองให้มีวินัยในการฝึก และประสานการเล่นกันอย่างสามัคคีจึงจะทำให้การเล่นดนตรีไทยประสบความสำเร็จ กอปรกับในการสอนดนตรีไทยให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ควรอยู่พื้นฐานของหลักการที่ดี โดยหลักการทั่ว ๆ ไปในการสอนดนตรีประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1) การสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับเสียงก่อนที่จะแนะนำหรือสอนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางดนตรี 2) ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีทุกประเภท 3) สาระดนตรีและกิจกรรมควรจัดให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 4) กิจกรรมการเรียนการสอน ดนตรีควรมีความหลากหลาย และต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาจิตวิญญาณของผู้เรียน โดยเน้นในเรื่องของการพัฒนาจิตใจและความคิดให้มาก (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2555) จากแนวคิดที่ได้ศึกษามานี้ในสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนผู้วิจัยพบว่า ยังขาดต้นแบบของการพัฒนาที่ดีเป็นโปรแกรมการฝึกการพัฒนาตนตรีไทยอย่างเป็นระบบในระดับชั้นประถมศึกษาจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจว่า รูปแบบของโปรแกรมการพัฒนาดนตรีไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาควรเป็นอย่างไร โดยโปรแกรมดังกล่าวสามารถส่งเสริมการเกิดทักษะพฤติกรรมให้กับผู้เรียนได้ ในบทบาทของครูผู้สอนควรมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดการพัฒนาเด็กที่ทำให้เด็กรู้จักตนเอง พัฒนาตนเองบนพื้นฐานความสำเร็จที่กำหนดไว้อย่างอิสระก้าวถึงได้ เพื่อส่งผลให้เกิดทักษะพฤติกรรมที่คาดหวัง ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ซึ่งเป็นแนวคิดของการประเมินเพื่อพัฒนาภายใต้หลักการ 10 หลักการ คือ 1) มุ่งปรับปรุง 2) ความเป็นเจ้าของชุมชน 3) การรวมอยู่ด้วยกัน 4) การมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย 5) ความเป็นธรรมทางสังคม 6) องค์ความรู้ชุมชน 7) ยุทธวิธีที่เน้นหลักฐาน 8) การสร้างสมรรถนะ 9) การเรียนรู้องค์กร และ 10) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้มีระเบียบวิธีการประเมิน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจหรือเป้าหมาย 2) การตรวจสอบต้นทุน และ 3) การวางแผนสำหรับอนาคต โดยผู้ประเมินแบบเสริมพลังอำนาจมีบทบาทดังนี้ 1) การฝึกอบรม 2) การอำนวยความสะดวก และ 3) การสนับสนุน

โน้มน้าว โดยการสร้างความกระจ่างและปลดปล่อยสู่เสรีภาพจากความน่าสนใจของแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ และการมุ่งพัฒนาโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ
2. เพื่อศึกษาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ
3. เพื่อศึกษาทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านมาบกราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 10 คน ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชุมนุมดนตรีไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านมาบกราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือใช้ในการศึกษา

2.1 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ทั้งหมด 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้พื้นฐานการบรรเลงดนตรี กิจกรรมที่ 3 ฝึกไล่มืออยู่ กิจกรรมที่ 4 ฝึกปฏิบัติเพลงแขกบรเทศชั้น กิจกรรมที่ 5 ฝึกปฏิบัติ กิจกรรมที่ 6 ฝึกปฏิบัติเพลงลาวเสี่ยงเทียนสองชั้น และกิจกรรมที่ 7 บทเพลงของหนู

2.2 แบบวัดทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการพัฒนาทักษะทางพฤติกรรมสำหรับนักเรียน ตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-concept) 2) การควบคุมตนเอง (Self-control) 3) ความเข้มแข็งทางจิต (Resiliency) 4) ความเข้าใจในตัวผู้อื่น (Empathy) 5) ทักษะทางสังคม (Social skill)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยและทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

รายการคุณภาพ	$\overline{X}$	S.D.	การแปลผล
1. โปรแกรมสามารถส่งเสริมทักษะพฤติกรรมและความสามารถทางดนตรีของนักเรียนได้	4.80	0.45	มากที่สุด
2. กิจกรรมในแต่ละโปรแกรมย่อย ช่วยทำให้นักเรียนประเมินตนเอง เกิดความตระหนักรู้ และกำหนดแนวทางพัฒนาตนเองได้	4.60	0.55	มากที่สุด
3. กิจกรรมการฝึกในแต่ละโปรแกรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะพฤติกรรม อันได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง ความเข้มแข็งทางจิต ความเข้าใจในตัวผู้อื่น ทักษะทางสังคม	4.40	0.89	มาก
4. โปรแกรมช่วยทำให้ครูผู้สอน หรือผู้ใช้โปรแกรมมีแนวทางที่ชัดเจน ในการพัฒนาทักษะพฤติกรรมและความสามารถทางด้านดนตรีของนักเรียน	4.20	0.84	มาก
5. การใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจในโปรแกรม ช่วยให้นักเรียนใช้การประเมินเป็นกระแสหลักในการพัฒนาทักษะพฤติกรรมและความสามารถทางดนตรีของตนเอง	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.52	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ด้านมาตรฐานการใช้ประโยชน์ อยู่ระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52,

S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสามอันดับแรก เรียงจากมากไปน้อย คือ โปรแกรมสามารถส่งเสริมทักษะพฤติกรรมและความสามารถทางดนตรีของนักเรียนได้ ($\overline{X}$ = 4.80, S.D. = 0.45) กิจกรรมในแต่ละโปรแกรมย่อย ช่วยทำให้นักเรียนประเมินตนเอง เกิดความตระหนักรู้ และกำหนดแนวทางพัฒนาตนเองได้ การใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจในโปรแกรมช่วยให้นักเรียนใช้การประเมินเป็นกระแสหลักในการพัฒนาทักษะทางพฤติกรรมและความสามารถทางดนตรีของตนเอง ($\overline{X}$ = 4.60, S.D. = 0.55)

2. ผลการศึกษาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ แบ่งออกเป็น 7 กิจกรรม โดยแต่ละกิจกรรมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 13.10 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 6 คน ได้แก่นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 5, 6, 8 ระดับดี จำนวน 4 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 4, 7, 9, 10,

2.2 กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้พื้นฐานการบรรเลงดนตรี ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 13.9 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 7 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9 ระดับดี จำนวน 3 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 3, 6, 10,

2.3 กิจกรรมที่ 3 ฝึกไล่มืออยู่ ผลการประเมินระดับดี คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 18.5 จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 5 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 7, 8 ระดับดี จำนวน 5 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 4, 5, 6, 9, 10

2.4 กิจกรรมที่ 4 ฝึกปฏิบัติเพลงแขกบรเทศ ชั้นเดียว ผลการประเมินอยู่ระดับดี คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 8.7 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 5 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 5, 8 ระดับดี จำนวน 3 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 6, 7, 9 ระดับพอใช้ จำนวน 2 คน ได้แก่นักเรียนคนที่ 5, 10

2.5 กิจกรรมที่ 5 ฝึกปฏิบัติเพลงแขกบรเทศ สองชั้น ผลการประเมินอยู่ระดับดี คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 9.8 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 6 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 5, 8, 9 ระดับดี จำนวน 4 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 4, 6, 7, 10

2.6 กิจกรรมที่ 6 ฝึกปฏิบัติเพลงลาวเสี่ยงเทียน สองชั้น ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 10.2 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 6 คน ได้แก่นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 5, 8, 9 ระดับดี จำนวน 4 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 4, 6, 7, 10

2.7 กิจกรรมที่ 7 บทเพลงของหนู ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.40 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีนักเรียนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 7 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9 ระดับดี จำนวน 3 คน ได้แก่ นักเรียนคนที่ 4, 6,10

3. ผลการวิเคราะห์ทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ปรากฏตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

ทักษะพฤติกรรม	ก่อนฝึก			หลังฝึก		
	$\overline{X}$	S.D.	การแปลผล	$\overline{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง	4.18	0.72	มาก	4.42	0.68	มาก
2. ด้านการควบคุมตนเอง	4.23	0.74	มาก	4.55	0.65	มากที่สุด
3. ด้านความเข้มแข็งทางจิต	3.97	0.73	มาก	4.38	0.61	มาก
4. ด้านความเข้าใจในตัวผู้อื่น	4.12	0.68	มาก	4.58	0.50	มากที่สุด
5. ด้านทักษะทางสังคม	4.29	0.66	มาก	4.65	0.48	มากที่สุด
รวม	4.16	0.72	มาก	4.51	0.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาทักษะพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจในภาพรวม ก่อนฝึกอยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 0.72) หลังฝึกอยู่ระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณารายด้าน ก่อนฝึก พบว่า ทักษะพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะทางสังคม ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.66) ด้านการควบคุมตนเอง ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.74) ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.72) ด้านความเข้าใจในตัวผู้อื่น ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.68) ด้านความเข้มแข็งทางจิต ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.73) หลังฝึก พบว่า ทักษะพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะทางสังคม ($\overline{X}$ = 4.65, S.D. = 0.48) ด้านความเข้าใจในตัวผู้อื่น ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.50) ด้านการควบคุมตนเอง

($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.65) ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.68) ด้านความเข้มแข็งทางจิต ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.61)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยและทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจมี 6 องค์ประกอบได้แก่ แนวคิดหลักของโปรแกรม หลักการพื้นฐาน ของโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม บทบาทของครูในการดำเนินกิจกรรม เนื้อหากิจกรรมโปรแกรมการฝึกดนตรีไทย และกระบวนการจัดกิจกรรมของโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยผลการประเมินคุณภาพโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า อยู่ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D.=0.73) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพของโปรแกรมฯ มีมาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.65) แต่มาตรฐานที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด เป็นมาตรฐานด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ($\overline{X}$ = 4.36 และ 3.47, S.D. = 0.64 และ 0.52) สามารถสรุปได้ว่าโปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพครบทั้ง 4 มิติ คือ มิติความถูกต้องมิติความเหมาะสม มิติความเป็นไปได้ และมิติความมีประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตนนา โนนหัวรอ (2557) ที่ได้ศึกษาศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครูประจำการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจ และผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) การนำเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรม (2) การดำเนินการฝึกอบรม ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นนำเสนอเนื้อหาขั้นฝึกปฏิบัติ ขั้นจุดประกาย และขั้นขยายความคิด และ (3) การติดตามการดำเนินการของการประเมินเสริมพลังอำนาจ 2) การประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษามีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ (1) แนวคิดและหลักการพื้นฐาน (2) วัตถุประสงค์ (3) ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (4) เนื้อหากิจกรรมประเมินเสริมพลังอำนาจ (5) กระบวนการจัดกิจกรรม

ฝึกอบรมประเมินเสริมพลังอำนาจ และ (6) การประเมินผล และ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจที่พัฒนาขึ้น พบว่า 3.1) ครูมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาหลังฝึกอบรมมากกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3.2) ครูมีคะแนนความสามารถในการเสริมพลังอำนาจการทำงานในตนเองหลังการฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3.3) รูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และมีความเหมาะสมและ 3.4) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาในระดับมาก และยังสอดคล้องกับแนวคิดของทิศนา แขมมณี (2557, น. 221-222) ที่สรุปได้ว่าการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้นสิ่งสำคัญคือ ต้องมีการจัดองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบโดยคำนึงถึงทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มี ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อน าไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นเห็นได้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบจะช่วยให้การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยของนักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ พบว่า กิจกรรมที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 13.10 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้พื้นฐานการบรรเลงดนตรี ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 13.9 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน กิจกรรมที่ 3 ฝึกไล่มืออยู่ ผลการประเมินระดับดี คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 18.5 จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน กิจกรรมที่ 4 ฝึกปฏิบัติเพลงแขกบรเทศชั้นเดียว ผลการประเมินอยู่ระดับดี คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 8.7 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน กิจกรรมที่ 5 ฝึกปฏิบัติ เพลงแขกบรเทศ สองชั้น ผลการประเมินอยู่ระดับดี คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 9.8 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน กิจกรรมที่ 6 ฝึกปฏิบัติเพลงลาวเสี่ยงเทียนสองชั้น ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 10.2 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน กิจกรรมที่ 7 บทเพลงของหนู ผลการประเมินอยู่ระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 17.40 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน จากทั้ง 7 กิจกรรม สามารถสรุปได้ว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดแบบเสริมพลังอำนาจนั้นมีทักษะการปฏิบัติดนตรีไทยที่สูงขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รณชัย บุญลือ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างแบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบ

ประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ เพื่อพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ และหาคุณภาพของแบบประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า แบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ฉบับนี้ ประกอบด้วย จำนวน 14 ข้อ มีช่วงพิสัยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อปฏิบัติกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีช่วงพิสัยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อปฏิบัติกับเกณฑ์การให้คะแนน (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 44.50 จากคะแนนเต็ม 56 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.46 มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.45 มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (RAI) เท่ากับ 0.893 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.781 แสดงว่า แบบประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนในการประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลง ฆ้องวงใหญ่ฉบับนี้ มีคุณภาพตามเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการประเมินทักษะพื้นฐาน การบรรเลงฆ้องวงใหญ่ และสามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่ได้

3. ผลการศึกษาทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ พบว่า ทักษะพฤติกรรมก่อนฝึกอยู่ระดับมาก หลังฝึกอยู่ระดับมากที่สุด แสดงว่า โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดของการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ สามารถพัฒนาทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนได้ และเมื่อพิจารณารายด้าน ก่อนฝึก พบว่า ทักษะพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะทางสังคม ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเข้าใจในตัวผู้อื่น ด้านความเข้มแข็งทางจิต หลังฝึก พบว่า ทักษะพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะทางสังคม ด้านความเข้าใจในตัวผู้อื่น ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเข้มแข็งทางจิต หลังฝึก พบว่า ทักษะพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะทางสังคม ด้านความเข้าใจในตัวผู้อื่น ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเข้มแข็งทางจิต สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมการฝึกดนตรีไทยตามแนวคิดแบบเสริมพลังอำนาจนั้น มีทักษะพฤติกรรมที่สูงขึ้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปัญญา ปักสังคะเณย์ (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนประจำตามแนวคิดทักษะทางพฤติกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาระดับทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนประจำ (2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนประจำตามแนวคิดทักษะทางพฤติกรรม (3) เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนประจำตามแนวคิดทักษะทางพฤติกรรม ผลการวิจัย

พบว่า 1) ระดับทักษะทางพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนประจำ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนประจำตามแนวคิดทักษะทางพฤติกรรม คือ งานควบคุม กำกับดูแลระเบียบวินัย รองลงมา คือ งานบริการและสวัสดิการ และงานกิจกรรเสริมหลักสูตร ตามลำดับ ซึ่งองค์ประกอบทักษะทางพฤติกรรมที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การเปิดใจ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนประจำตามแนวคิดทักษะทางพฤติกรรม นำเสนอไว้ 3 แนวทาง ดังนี้ (1) พัฒนางานควบคุม กำกับดูแลระเบียบวินัย ด้วยการใช้ข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนในการเสริมสร้างทักษะทางพฤติกรรมด้านการเปิดใจ (2) พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยมุ่งเน้นนักเรียน ด้านการมีความมั่นคงทางอารมณ์ โดยการจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากงานสอนปกติ เพื่อพัฒนาการด้านสติ อารมณ์ (3) พัฒนาระบบการวางแผน งานบริการ และสวัสดิการแก่นักเรียน ให้มีความสมบูรณ์และต่อเนื่อง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ทักษะทางพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะทางสังคม ด้านความเข้าใจในตัวผู้อื่น ด้านการควบคุมตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเข้มแข็งทางจิต จึงควรมีการกระตุ้นและส่งเสริมทักษะทางพฤติกรรมด้านความเข้มแข็งทางจิตของนักเรียนให้เพิ่มยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2555). *ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี .(2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นัทธี เชียงชะนา. (2550). *การสังเคราะห์งานวิจัยทางดนตรีศึกษา : การวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มณีรัตนนา โนนหัวรอ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินเสริมพลังอำนาจเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครูประจำการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รณชัย บุญลือ. (2557). *การสร้างแบบประเมินทักษะพื้นฐานการบรรเลงฆ้องวงใหญ่*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศศิธร เห็นงามและจงรักษ์ หงส์งาม. (2557). *ทักษะพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ต่อแรงงานในเชิงบวก*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุปัญญา ปักสังคะเณย์. (2564). *แนวทางพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนประจำตามแนวคิดทักษะทางพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Myint Swe Khine and Shajan Areepattamanni. (2016). *Non-cognitive Skills and Factors in Educational Attainment*. New York: Bantam

